

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การเดินทางไปราชการต่างประเทศของนายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๒/๖๔๘ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า โดยที่นายกรัฐมนตรีมีภารกิจเดินทางไปราชการต่างประเทศตามคำเชิญของรัฐบาลต่างประเทศ และเข้าร่วมประชุมระหว่างประเทศตามคำเชิญของหน่วยงานเจ้าภาพ หรือตามพันธกรณีของผู้นำรัฐบาลซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกขององค์กรนั้นๆ ในการนี้ นายกรัฐมนตรีมีดำริให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีขอทราบความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร่วมเดินทางไปต่างประเทศในคณะนายกรัฐมนตรีว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือกฎระเบียบอื่นใดที่เกี่ยวข้องหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยมีผู้แทนสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (สำนักการต่างประเทศ) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่าการเดินทางไปราชการต่างประเทศของนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลย่อมเป็นการไปปฏิบัติหน้าที่การบริหารราชการแผ่นดินตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ^๑ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔^๒ การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะร่วมเดินทางไป

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๑/๐๑๒๕ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑ มาตรา ๑๗๑ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งและรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสามสิบห้าคน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามหลักความรับผิดชอบร่วมกัน

^๒ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๑๑ นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) กำกับโดยทั่วไปซึ่งการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อการนี้จะสั่งให้ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และส่วนราชการซึ่งมีหน้าที่ควบคุมราชการส่วนท้องถิ่น ชี้แจง แสดงความคิดเห็น ทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ ในกรณีจำเป็นจะยับยั้งการปฏิบัติราชการใด ๆ ที่ขัดต่อนโยบายหรือมติของคณะรัฐมนตรีก็ได้และมีอำนาจสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับการบริหารราชการของกระทรวงหรือทบวงหนึ่งหรือหลายกระทรวงหรือทบวง

(๓) บังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารทุกตำแหน่งซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรม

ราชการต่างประเทศกับคณะของนายกรัฐมนตรีย่อมเกิดขึ้นได้ในสองกรณี คือ กรณีนายกรัฐมนตรีสั่งให้ร่วมเดินทางไปราชการด้วย หรืออีกกรณีหนึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแสดงความจำนงขอติดตามไปราชการด้วย สำหรับในกรณีแรกนั้น แม้วานายกรัฐมนตรีจะเป็นหัวหน้ารัฐบาล แต่นายกรัฐมนตรีก็ไม่มีอำนาจที่จะสั่งการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดได้ ส่วนในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาแสดงความจำนงขอติดตามไปราชการกับนายกรัฐมนตรีด้วยนั้น แม้จะไม่มีกฎหมายใดห้ามมิให้นายกรัฐมนตรีให้ความร่วมมือด้วย แต่ในการดำเนินการดังกล่าวสมาชิกผู้นั้นย่อมเสี่ยงต่อการละเมิดบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๖ (๑)^๓ และอาจเป็นเหตุให้สมาชิกภาพต้องสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๖ (๖)^๔ หรือมาตรา ๑๑๙ (๕)^๕ แล้วแต่กรณีได้

(๔) สั่งให้ข้าราชการซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมหนึ่งมาปฏิบัติราชการสำนักนายกรัฐมนตรี โดยจะให้ขาดจากอัตราเงินเดือนทางสังกัดเดิมหรือไม่ก็ได้ ในกรณีที่ให้ขาดจากอัตราเงินเดือนทางสังกัดเดิม ให้ได้รับเงินเดือนในสำนักนายกรัฐมนตรีในระดับและขั้นที่ไม่สูงกว่าเดิม

(๕) แต่งตั้งข้าราชการซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมหนึ่งไปดำรงตำแหน่งของอีกกระทรวง ทบวง กรมหนึ่ง โดยให้ได้รับเงินเดือนจากกระทรวง ทบวง กรมเดิม ในกรณีเช่นว่านี้ให้ข้าราชการซึ่งได้รับแต่งตั้งมีฐานะเสมือนเป็นข้าราชการสังกัดกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งตนมาดำรงตำแหน่งนั้นทุกประการ แต่ถ้าเป็นการแต่งตั้งข้าราชการตั้งแต่ตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่าขึ้นไป ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

(๖) แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็น ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา หรือคณะที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี หรือเป็นคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการใดๆ และกำหนดอัตราเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนให้แก่ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้ง

(๗) แต่งตั้งข้าราชการการเมืองให้ปฏิบัติราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี

(๘) วางระเบียบปฏิบัติราชการ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

(๙) ดำเนินการอื่นๆ ในการปฏิบัติตามนโยบาย

^๓มาตรา ๒๖๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาเข้าไปก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

ฯลฯ

ฯลฯ

“มาตรา ๑๐๖ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๕ หรือมาตรา ๒๖๖

“มาตรา ๑๑๙ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง เมื่อ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๕) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๖ มาตรา ๒๖๕ หรือมาตรา ๒๖๖

ฯลฯ

ฯลฯ

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จਾਲะ
(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒